

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Admirandvm vindictae divinae theatrvm

Tympe, Matthäus

Monasterii Westphaliae, 1611

Religionis & Ecclesiae oppugnatio

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51314](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51314)

Cæsareus refert in ciuitate Argentina (Strassburg) hereticum cum iamjam esset cōburendus, fuisse conuersum, ab vxore vero in hæresim esse retractū, ideoq; in manu eius renouatum esse incendiū igni ferri (quod dum cōfiteretur erat sanatum) idemq; incendium sensisse & vxorem ideoq; in ciuitatem esse reductos, & in cinerem redactos.

5.
lib. 3. mis
rac. c. 16.
& 17.

*INFELIX EXITVS SEV FINIS
eorum qui Religionem & Ecclesiam
oppugnarunt.*

DE Misero fine Pharaonis primi persecutoris Ecclesiæ agitur Exod. 14. De Dathan & Abiron primis Schismaticis Num. 16. De Iezabel 4. Reg. 9. De Antiocho 2. Mac. 9. De Pilato quod seipsum interfecerit consule Euseb. lib. 2. hist. c. 7. De clade Iudeorum, eundem c. vlt. & Ioseph. de bel. Iud. De Herode Ascalonita qui obiit scatenis vermibus cum prius occidisset vxorem, & filios, & seipsum occidere voluisset, Ioseph. lib. 17. antiq. ca. 9. De Herode Tetrarcha, quod amisso regno in perpetuum relegatus exilium miserime vixerit, eundem lib. 18. c. 14. De Herode Agrippa Act. 12. vide & indicem huius Theatri, & locos de crudelitate & de persecutione, &c.

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.

Imperatores qui Christianos persecuti sunt, omnes vel à seipsis vel ab alijs crudeliter necati sunt, vel certe miserè perierunt. Traianus horrenda Paralyfi & simul hydropisi extinctus est.

Ee Vlpia-

11.

Vlpianus I.C. sub Alexandro Seuero im
infesissimus erat Christianorum hostis, De
autem vlciscente haud sero debitas penas do
dit, quippe qui à Prætorianis militibus
eum noctu inuaserunt occisus fuit. Dion
Alex.

12.

Sur. tom. 6
die 10. De
semb. 20.
nar. annal.
par. 3.

Christiani
nominis
immanis.
hostis &
carnifex
sanctorum
martyrum
laqueo sibi
parauit in-
teritum.
Anno
Chr. 307.

Postquam Diocletianus & Maximianus
Herculius magnum ad hoc adhibere
um, & omnem mouere lapidem, vt Christi-
nam religionem cõuellerent, quando con-
uerunt se ea aggredi quæ non possent fieri,
vt dicitur, jaculari aërem, & conari mouere
quæ sunt immobilia, vterque eorum des-
sueuit imperium (præ dolore, quod nõ potest
Christianos delere). Cum enim præter
etationem accidere viderent quo magis
derentur Christiani nominis palmites
cundiori germine propagari ac longè
amplius majori gloria dilatari, mœrore
fecti, desperatione deuicti, rubore suffulsi,
te turbati, jam regni pertæsi, sese ab imperio
abdicarunt, illamq; in seipsos vindictam
lerunt, quam indignissime à victoribus
bus illatam accepissent. Sed quod non
hæc esse videri poterant ad vitionem
sanguinis Christiani, horum prior, velut
tremens ac pauens, miserrime viuens,
extremum infelicissime clausit, postea
spontaneo laqueo se præfocans vitam
pit, seu, (vt ait Eusebius lib. 8. cap. 26.) de
nis imitatione ac pulsu extremum vita
qu

quo interrupt. Hunc tandem finem accepit impietas, hunc exitum sortiti sunt principes, diuinitatis hostes, & Christiani nominis perduelles.

Eusebius ait: Qui primus nostrarum erum-
narum auctor erat (Diocletianum dico) in
tam lethalem & pestiferum morbum delap-
sus est, vt mens inde de statu suo deturbaretur.
Et propterea cum ille ipse, tum alter (Ma-
ximum Herculum intelligo, qui secun-
das post illum obtinebat in imperio) honore
imperij deposito, plebeium & priuatum vitæ
genus sibi delegit. Constantinus in oratione
quam habuit ad Sanctorum cœtum de perse-
cutione à Diocletiano excitata & infania qua
percitus se abdicauit hæc habet: Diocletianus
cum post cruentam cædem in persecutione
factam ipse contra se quodammodo propter
vitium amentię & delirationis suffragium tu-
lisset, se vnus abiectæ & humilis mansionis
munitioni ac præsidio cōcredens, pœnas de-
dit. Quid ergo huic profuit bellum cōtra De-
um nostrum cōcitasse? vt certe, mea quidem
sententia reliquam vitę partem miserè transi-
geret, dum semper sibi metueret, male ne ful-
minis ictu concideret. ista loquitur Nicome-
dia, non tacent etiam qui eadem oculis vide-
runt, ex quorum numero ego quidem sum,
Palatium eius & domum eius fulmine eam
depassente, faceque cœlesti exedente, vasta-
ta fuit, &c.

lib. 8. c. 26.

apud Eu-
seb. c. 25.Esa. 19.
Stulti facti
sunt prin-
ces, & c. im-
misit in eo-
s Dominus
spiritū
vertiginis.

Ec 2 Dio-

Ecclesia
conculcata
confurgit,
depressa
cōprimit,
humiliata
in altū ex-
tollitur.

Diocletianus non sine diuina dispensatione ad annum Christi 316. fuit referendus, ut, qui Christianæ religionis funditus abolitionem & radicatus extirpationem fuerat meditatus, omniq; studio id etiam operatus non solum id minime fuerit consequutus, sed versa rerum vice Christianos imperare cōderet, templa à se disiecta restitui augustinus cœtus frequentissimos cogi, Christi gloriam laudum præconijs ubiq; extolli, contra idolorum delubra disijci atq; claudi, deorum simulachra confringi, cessare victimarum festa aboleri, ac ritus gentilios annuuntari, indiesq; magis magisq; auitam superstitionem pessundari, ut plane illi accideret quod est Psal. III. Peccator videbit, & irascetur, dentibus suis fremet & tabescet, desiderium peritorum peribit. Quo cum putandum sit hæc omnia animi angore inspexisse, ac quantum pariter doluisse, se sic, numine impetrante ad deponendum imperium adactum, ut illud in Christianos trāsferretur? Hoc quidem omni quamlibet immenso supplicio horribius atq; acerbius videri illi poterat. Tandem diuturna & aspera, ait Euseb. in primis corporis agrotatione pedetentim contabescere incubuit. Grauissimum, ait Cedrenus, in malum incidit, cuius doloribus vehementer totum corpus affligebatur. viscera inflammatione acerrima corrumpebantur, caroque niuersa ceræ in morem colliquebatur, quæ

li. 8. c. vlt.
Zonar. to.
2. anal.

luminibus miser captus atq; mutilatus est. Ex-
 inde miserabiliter putredine absumptus ex
 faucibus multitudinem vermium ipsa cum
 lingua, quæ computruerat, eiecit, atque adeo
 in sepulchris confectorum cadauerum fœto-
 re nihilo melius fœtuit. Inter hæc ille spirans
 & gemens, mortem inuocabat, atque extremo
 spiritu hæc verba edidit: Væ miserabili mihi
 & digno qui lugear, quàm iustas meorum in
 Christianos impiorū conatum pœnas pen-
 do! Qui olim (vt Euseb. in Chron. & Eutrop.
 li. 9. tradunt) adorari se iussit, vt Deum, & gem-
 matos calceos atq; vestes, non contentus pur-
 pura, induit, se ipsum primum imperio, arre-
 ptus amentia, exiit, ac tandem infelicissimum
 finem sortitus est, iuxta Deborah canticum: om-
 nes inimici tui domine pereant, qui autem
 diligunt te, sicut sol in ortu suo splendet, ita
 rutilent (quod factum in Constantino).

Finis trau-
 culentæ
 bellæ, &
 brig sancto-
 rum san-
 guine.

Iud. 5.

13.

In Chron.
 & lib. 8.
 hist. ca. vlt.
 & lib. 9.
 c. vlt. lib. 8.
 c. 28. & 29.

Anno
 Chr. 311.

Maximianus Galerius tam horrendis do-
 loribus correptus est vt etiam medici ethnici
 dicerent diuinam esse plagam. Galerium Ma-
 ximianum, ait Euseb. castigatio & pœna cæli-
 tus inuecta occupauit, & ex ipsa carne exorsa
 peruasit ad animum. Ex improviso enim in
 illis corporis partibus quas natura ob vere-
 cundiam contextit atque abdidit nascitur apo-
 stema: deinde in interioribus corporis recessi-
 bus vlcus purulentum & fistulosum, atque
 istorum insanabilis morsus intima depasceba-
 tur viscera, quæ quidem infinita vermium

Ee 3 multi-

multitudine redundarunt. unde fœtor letalis & pestifer efflatur: quando quidem vniuersa corporis moles ex nimia eius, antequam in morbum delaberetur, helluatione & gluuie in immensam pinguedinem conuertata erat, quæ cum putredine contabescens tolerabile & horrendum spectaculum appropinquabant exhibuit. Proinde etiam dicis alij, qui exuberantem fœtoris grauitiam ferre omnino non poterant fuerunt iussu trucidati: alij tota corporis mole in mescente & in salutis desperationem delapsa cum nihil opus afferre valerent crudeliter interfecti. Atqui tyrannus tantis cum virijs colluctans tandem sua maleficia in admissa animo recognoscere cœpit, &c. Euseb.

vi. locum
de homi.
cidio.

14.
Paneg. 2.
Const.

Maxentius tyrannus oppugnans Constantinum Magnum, post cladem fugamque perierum instar Pharaonis periit in undis. Vt ait Gallicanus Orator, cum impios Tiberis hausisset, ipsum etiam illum Maxentium cum equo & armis insignibus frustratum per abrupta ripæ vltioris euertit: idem Tiberis correptum gurgite deuorauit: ne tam deforme prodigium vel hanc mortem sui relinqueret famam, quod alicuius fortis gladio teloue occidisset. Euseb. Quemadmodum Moyses & antiquorum Hebræorum temporibus currus Pharaonis eiusq; copias deiecit in altum, & de-

in vita
Const. li. 1.
c. 32. & hist
lib. 9. c. 8.

ascensores satellitesque regios in mari rubro demersit: sic & Maxentius quiq; cum eo erant armati, & stipatores, velut lapis in profundum Tiberis gurgitem præcipites deciderunt. Nam cum Tyrannus, Dei virtute Constantino opem ferente, terga dedisset, & in fuga flumen ex aduerso objectum (in quo linteribus junctis & ponte artificiosè fabricato) machinam qua Constantinum adeo charum Deo è medio sublaturum sperauit, ad suum ipsius interitum construxerat, trajcere cepisset, Deusq; Constantino benignus præstulisset auxilium, & Tyrannus eius ope destitutus clandestinas & occultas machinas miser cõtra se ipsum fabricasset (adeo vt illud commodè in ipsum dici possit: Lacum aperuit & effudit eum, & incidit in foueam quam fecit. Conuertatur labor eius in caput eius, & in verticem ipsius iniquitas eius descendat) tum Dei nutu machinarum in pontis iunctione collocatarum & fraudis in eisdem latitantis transitus, tempore minime sperato subsidit, ruitque, ac de improviso lintres cum ipsis viris in altum gurgitem præcipitari sunt, &c. hæc Euseb. Vbi autem de Tyranno in Tiberim prolapsus atq; extincto nuncium ad Constantinum perlatum est, mox eius corpus ab vrinatoribus quæri iubet, quo reperto, secutum caput summæ hastæ affigendum curauit, Romamque deferri, inde perlatum est in Africam.

Exod. 15.
Cantemus, &c.

Psal. 7.

Ec 4 Maxt.

35.

Maximinus imp. repentina Dei percussus est plaga, ac talis vitæ exitus illi contigit non qualis ducibus bellicosis qui pro virtute proq; amicis & familiaribus in prælio fortiter se gerentes, fidenti animo gloriosam mortem subierunt: quandoquidem ille, vixit impius & Dei aduersarius, dum ipse excelsus passim jam in campo instructa acie venabatur, domi ipse moratus, & intra parietibus occultans, inopinato Dei flagello corpore percussus, debitumq; pro sceleribus supplicium, sic vt grauibus dolorum stimulis & acerbo cruciatus morsu agitato, famulatus confectus diritate, pronus in terram ruerit. Eius vero caro vniuersa, ardore cælitus incensa & haud aspectabili, contabuit, adeo vt pedetentim exesa absumptaque tota præformæ effigies tandem penitus deleteretur, tanquam simulachrum quoddam ossium siccatorum longinquitate temporis exhaustum attenuatumq; illi solum relinquere restaret, sic vt qui præsto aderant eius corpus nihil aliud esse existimarent quam sepulchrum æreæ, quæ in eo quasi cadauere penitus putrefacto defodiebatur. Et cum æstus adhuc vehementius eum ex intimis medullis inflammasset, ei exilierunt oculi, & è propria sede in conqueuerant elapsi, ipsum cæcum omnino reliquerunt: deinceps ægrè spiritum ducens Domino confitetur, mortemq; inuocans extremum ista propter amentiam & reuerentiam

Chrysof.
adu. Gent.
ait ei spon
te ex oculis
pupillas
exiisse.

ratem contra Christum admissam, merito se
perpeti confessus, animam efflat. Hæc de hu-
ius Christianæ religionis persecutoris exitu
Euseb. lib. 9. cap. 8. qui ibidem c. 9. quas pœnas
ministri cognati & familiares huius tyranni
dederint, exponit.

Licinium imp. cum fere ad mortem vsq;
imp. Constantinus castigasset, regali & qua-
cunq; alia principatus potestate priuatum in
Galliam demandauit, vt in illa regione habi-
taret, eo enim quod eius affinis erat, illum
morte punire noluit, qui iure millies mori
debebat. Ei autem, toto audiente Senatu, di-
xit: Luge & pœnitentiam age ob ea quæ ausus
es bonisq; operibus studens, ab illis nun-
quam desiste, fortasse Deus propitius & bene-
uolus tibi erit, qui omnis beneuolentiæ ex-
pers & insidiator fuisti, fortasse & sempiter-
næ pœnæ sententiam aufugies. Hæc tunc ipse.
Nihilominus tamen diuina pœna vehemen-
ter illum exagitauit. in ea enim regione ad
quam missus est, difficilia quædam vlcera, re-
media eius malitiæ congruentia, similem illi
quam Maximinus passus fuerat, plagam intu-
lerunt. Cum autem grauius ingemisceret, &
solum ac verum Deum à se reprobatum fuis-
se confessus esset, ex hac vita miser auulsus fu-
it. Hæc de Licinij sæuissimi religionis Chri-
stianæ persecutoris exitu vita antea digno
Ioannes Presbyter Nicomediensis qui his ip-
sis temporibus viuebat, apud Surium tom. 2.

E e 5 die

16.

die 26. April. alij testantur eum à Constanti-
no necatum.

17.

Anno Christi 425. Ioannes inuasor impe-
rij occidentalis & iurium Ecclesiasticorum
violator quia primo ingressu omnia ab Ec-
clesia priuilegia abstulit quæ à Christianis
Imperatoribus tum locis tum personis Ec-
clesiasticis collata fuerant, & inter alia om-
nem clericis ademit fori sæcularis exemption-
nem, quos omnes penes sæculares iudices
causam dicere & ab eis sententiam expecta-
re voluit, ob id tanquam scœnum quod ve-
lociter arefcit quàm citissimè defecit, nec
quicquam ei profuit centum ferme millia
barbarorum in Italiam aduocasse, cum miser
pene solus ab Aspare angelico ductu impu-
ratus offensus capitur, & iugulatur. Hic
nisi tyranni, qui imperij sui primordia ab im-
minutione Iurium Ecclesiæ est auspicatus. Ho-
ligionis certe & Ecclesiasticorum iurium de-
fensio est solidum ad sustinendam molem impe-
rij fundamentum, quo si careat, corruiat
neesse, vt male consultus suo damno Ioannes
expertus est.

Socrat.
lib. 7. c. 23.
Spiritu Dei
flâte bulla
tumens re-
pente dis-
rupta est.
Inter perse-
cutiones
mundi &
consolatio-
nes Dei, pe-
regriinãdo
procurrit
Ecclesia.

18.

Theodoricus Rex Gothorum Ariano
quia se electioni vel nominationi Romani
Pontificis immiscuit, Deus ipsum absque dis-
lacione dissimulatione ve, qua frequentius
ti solet cum peccatoribus, repentina immen-
sa cælitus vindicta prostrauit, & post accu-
raturum dirum exitium ad inferos perpen-

vi. locum
de poenis
persequen-
tium pios.

relegavit. Talem qui æmulantur principem, expectent pari cum eo sententia iudicari, nimirum vt dum inconcessa præsumunt contra Ecclesiæ inuadentes, & vitæ præsentis & eternæ dispendium sentiant, & regnum haud æquæ ad posteros propagent, sed exteris cedere cogantur inuiti, quo nihil iustius dici possit, vt à terrenis excidant qui diuina temerariè tentant.

Diuina prouidentia moderans res humanas sic aliquando atterere consuevit peccatis hostes vt tamen eos perdere penitus non lit: deprimit quidem, ne forte (Deuter. 32.) superbirent & dicerent, manus nostra excelsa & non Dominus fecit hæc omnia: erigit vero, ne erutus è flagellis Dei populus liber, timore solutus in grauiora iterum, peccata dilabatur. ob idque pro illis ad Deum conuersus precatus est Dauid dicens: Ne occidas eos, ne quando obliuiscantur populi mei. Sic noluit DEVS septem illos Israëlitis infensos populos Palæstinam occupantes ab ipsis penitus vinci atque deleri, sed vsus illis fuit tanquam virga ad infligenda peccantibus verbera. Eodem modo permisit idem moderator rerum DEVS reuiuiscere ad tempus extinctum in Vltige regnum Gothorum, vt Latinis nimium insultantes Grecos cohiberet; deleuit vero tandem vt Arianæ hæresis error, quo nec afflictati claudibus

19.
Consilium
Dei circa
hostes
suos.

Psal. 58.

cladibus Gothi carere voluerunt, cum ipsa gente pariter tolleretur. Sic Deus iustitiam, dextera suspensa lance æquilibrio pro meritis hominum cuncta disponere consuevit, secundum illud (Prou. 16.): Pondus & statera iudicia Domini sunt.

20.

Dei vindicta ob violatam Catholicam fidem.

Si quæris causam cladis totius Syriæ, & incendiij atq; ruinæ Antiochenæ ciuitatis omnium nobilissimæ, docent te annales Ecclesiæ aliquos Syriæ Episcopos in primis vero Antiochenos primum fuisse Nestorij defensores, aliquos vero postea Eutylianæ blasphemiam sectatores. Nam vt amplissima quæque ruunt ædificia, cum ipsorum fundamenta debiciunt; ira necesse est pessundari florentissimas ciuitates atque prouincias, quibus Christianæ religionis deficit fundamentum, quod est ipsa Catholica fides. Hinc omnes quæ sunt in Asia, Africa, & Europa orientales prouincias feris barbaris ad multa annorum sæcula traditæ sunt deuastrandæ.

21.

Agathias lib. 4.

Iob. 40.

Cosrhoes Rex Persarum non in Romanum imperium sed in Christum Christianæ Ecclesiam insurgens, mœrore consumptus moritur Anno Christi 579. ita Deus tumentes fluctus exiguæ arenæ obice in gracilem spumam conuertit, cum dispergit superbos in furore suo. & respiciens omnem arrogantem humiliat.